

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

Kateřina Vlčková

Přednášky k Základům
pedagogické metodologie

PdF MU Brno

Kritéria kvality metod a výzkumného šetření

Objektivita

- objektivita v provedení, vyhodnocování, interpretaci

Validita = *platnost, pravdivost*

- obsahová, konstruktová, kritériální, souběžná, predikční; interní, externí

Reliabilita = *spolehlivost, přesnost*

Normování, standardizace

Pomocná kritéria

- ekonomičnost,
- užitečnost
- srovnatelnost
- akceptace výzkumné techniky

Validita

= platnost a pravdivost

= schopnost výzkumného nástroje
zjišťovat to, co zjišťovat má

**Měříme to, o čem si myslíme, že
měříme?**

**Lze mluvit o různém stupni validity
výzkumného nástroje.**

Typy validity

Obsahová

Vnější

Konstruktová

Vnitřní

Kriteriální

- Souběžná
- Predikční

Obsahová validita

- **Stanovuje, do jaké míry je obsah výzkumného nástroje v souladu s obsahem zjišťované oblasti**
- **Stanovuje se posudkem expertů (škály)**
 - učitel dá test posoudit kolegovi

Př. Test – vědomostí z anatomie

- Jsou v něm všechny důležité prvky učiva, které učitel probral?
- Jsou tyto prvky zastoupeny v testu proporcionálně?
- **Položky testu s nízkou validitou se přepracují**

Konstruktová validita

Konstrukt = abstraktní pojem

- vědomost, dovednost, schopnost, strategie, inteligence, ...

Zjišťuje výzkumný nástroj konstrukt, který chceme zjišťovat?

2 způsoby zjišťování:

- a) Výsledky jednoho nástroje se srovnají s jinými nástroji, o kt. je známo, že má vysokou validitu
- b) Názor expertů

Kriteriální validita

- **Míra shody mezi výsledky výzkumného nástroje a jiného hodnocení, měření udělaného podle známého a ověřeného kritéria**

Souběžná validita

- Srovnání výsledků s určitým kritériem (př. jiným výzkumným nástrojem)
- Př. Výsledek testu tvořivosti se srovná s výtvary daných osob
- Míra shody se vyjadřuje pomocí korelačního koeficientu

Predikční validita

- Srovnání se uskutečňuje s časovým odstupem
- Př. výsledky testu studijních předpokladů se srovnají s výsledky studia na univerzitě

Vnější validita

- Reprezentativnost výzkumu
- Zobecnitelnost výsledků (na jakou populaci)
- Vnější validita je průkazná – výsledky výzkumu mají predikční hodnotu pro další výzkumy i pro realitu
- Příklad: test, který by predikoval uplatnění absolventů PdF v praxi a výsledky testu by korelovaly s reálným uplatněním absolventů

Vnitřní validita

- **Výzkumný nástroj umožňuje jednoznačnou interpretaci výsledků**

Co negativně ovlivňuje vnitřní validitu?

- **Specifické události mezi měřeními**
 - Výměna učitele, změna vzdělávacího programu
- **Plynutí času**
 - K pozitivnímu zlepšení výuky může dojít pouhým plynutím času
- **Předchozí zkušenosti zkoumaných osob s podobným výzkumem**
- **Nenáhodný výběr vzorku**
- **Atd.**

Reliabilita

**= míra přesnosti a spolehlivosti
výzkumného nástroje**

- Sluneční hodiny mají nižší reliabilitu než mechanické, jejich přesnost kolísá v závislosti na ročním období
- Elektronické hodiny mají vyšší reliabilitu než mechanické (opotřebování atd.)
- **Dobré výzkumné výsledky nelze získat s nereliabilními výzkumnými nástroji.**

Způsoby stanovení reliability

- **Opakování měření**
 - Reliabilita je tím vyšší, čím menší jsou odchylky mezi opakovanými měřeními
 - Příklad test – zda do výsledků nevstoupilo nic jiného, co by závažně ovlivnilo výsledky
- **Ekvivalentní formy výzkumného nástroje u téže skupiny osob**
- **Zjistit vnitřní konzistenci nástroje**
 - půlení – zjistit shodu ve výsledcích obou polovin
- **Shoda mezi posuzovateli**
 - Oba použijí tentýž nástroj, pokud jsou jejich výsledky shodné, reliability je pravděpodobně dostatečná